

EVROPSKE KROS-KURIKULARNE ZGODBE / dr. Majda Naji, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije (MFDPS)

Nobenega odkritja, nobenega napredka, nobene znanosti že dolgo ne zanima več, ali živi nekje neki nesrečni otrok. (Albert Einstein, 1879–1955)

Ko govorimo o ciljih izobraževanja za 21. stoletje, govorimo o naslavljanju učencev in izpolnjevanju njihovih osebnih ciljev. Mladim ljudem smo dolžni dati izobrazbo, ki bo zanje smiselna, in veščine ter vrednote za njihovo uspešno osebno in poklicno življenje.

UVOD

Osnovni cilji šolskega izobraževanja so bili pred letom 2000 v večini držav EU napisani zelo splošno. V Angliji so na primer v šolah želeli razvijati duhovni, moralni in telesni razvoj učencev ter jih pripraviti za odgovorno obnašanje v odraslem obdobju. Uvodnim ciljem so nato sledili kurikulumi posameznih šolskih predmetov brez vsakega pravega pojasnila, zakaj prav ti predmeti predstavljajo osrednji del nacionalnega kurikula. Avtorji so se enostavno držali tradicionalnega prepričanja, da kakovost šolskega izobraževanja sestoji iz predmetov, kot so matematika, jeziki, naravoslovne in družbene znanosti, telesna kultura in umetnost.

Zakaj ravno ti predmeti in zakaj je težko, skorajda prevratniško pomisliti na kakoli drugega? Ali obstaja vsaj en dober razlog, da je kvaliteta šolske izobrazbe pogojena z obstoječim predmetnim sistemom? »V filozofiji izobraževanja je vedno bolj prisotno spoznanje, da so aktualni šolski kurikuli bolj primerni za 18. stoletje, v katerem so nastali, kot pa za 21. stoletje, v katerem živijo naši učenci,« piše John White v knjigi *Rethinking the School Curriculum* (2004) in nadaljuje: »Tisti, ki razmišljajo drugače, se srečajo z nepremostljivimi konvencionalnimi preprekami.« To potrjujejo tudi moje izkušnje v slovenskem šolskem prostoru. Ko sem pred leti v osrednjem slovenskem dnevniku objavila članek o nujnosti uvažanja kros-kurikularnih vsebin v šolsko prakso, je direktor javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda, kjer sem bila zaposlena, predlagal mojo odstavitev. V Sloveniji sem med prvimi predlagala vključevanje globalnega izobraževanja kot kros-kurikularne vsebine v redni pouk. Tedanji šolski minister je izjavil,

da je globalno izobraževanje kot modna muha, ki pride in gre. Minister je odšel, šole pa se sedaj povsem nepripravljene soočajo z (neprijetno) resnico globalizacije slovenskega šolstva. Tudi vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj (VITR) doživlja usodo ostalih kros-kurikularnih vsebin. Pojavlja se v programih vseh političnih usmeritev in barv, toda nobena šolska oblast do zdaj ni poskrbela za vključitev trajnostnega izobraževanja v formalni izobraževalni sistem.

Tisti, ki na sodobni kurikulum gledajo skozi teorijo znanstveno-akademske eksaktnosti, spoštujejo samo pouk, ki je nasičen z dejstvi in s čim večjo količino učnih vsebin ter didaktično organiziran in voden tako, da dominira učenje, poučevanje in prenašanje znanja. To je svojevrsten drill, ki popolnoma zanemari vprašanje, ali lahko učenec vse to sploh spremlja – vsega osvojiti zagotovo ne more, je kritičen Vlatko Previšić (2010), profesor na Filozofski fakulteti v Zagrebu. Duhovna moč učencev je nekje drugje, kot pa pričakujejo in si želijo predmetni strokovnjaki.

(NE)USTREZNOST ŠOLSKIH KURIKULOV

Evropski šolski kurikuli za 21. stoletje morajo postaviti osnovni okvir za sodobno šolo, v kateri je vsak učenec enako cenjen, svoboden in suveren v sprejemanju odločitev o načinu svojega življenja. Velika slika sodobnega kurikula (QCA. A Big Curriculum Picture, 2008) mora odgovoriti na tri osnovna vprašanja:

- Kaj želimo z izobraževanjem doseči?
- Kako bomo organizirali učenje?
- Kako bomo dosegli postavljene cilje?

Odgovori na ta vprašanja zahtevajo bistvene spremembe na področju doseganega oblikovanja šolskega kurikula,

manj opisovanja in več osredotočanja na ključne koncepte, ravni in procese izobraževanja (White 2005). To pa hkrati pomeni večjo personalizacijo pouka, več osebnega razvoja posameznega učenca in več možnosti za povezovanje z življenjem izven šole ter lokalno determiniranost kurikula (FNBE. National Core Curriculum for Basic Education, 2004). Vse to pa od šolskih strokovnjakov zahteva povezovanje med šolskimi predmeti in uvajanje *kros-kurikularnih* tem (QCA. Cross-curriculum dimensions, 2008).

Večina aktualnih evropskih šolskih kurikulumov je nepripravljena na velike izzive 21. stoletja, eksponentno rast znanja in silovit razvoj informacijske tehnologije (Barnes 2008). Zato so kros-kurikularne vsebine tako pomembne, ker naredijo šolski pouk bolj avtentičen in relevanten ter vodijo učenca h globljemu razumevanju sveta, v katerem živi. Kros-kurikularne vsebine vključujejo znanja, veščine in vrednote različnih disciplin in šolskih predmetov, ki se poučujejo na makro nivoju in so osredotočeni na kurikulum in njegove cilje (QCA. Cross-curriculum dimensions, 2008).

V UČENCA USMERJEN KURIKUL

Osnovo za uvajanje kros-kurikularnih tem v šolske kurikule predstavlja kurikulumumska filozofija, *usmerjena v učenca*, ki v 21. stoletju ponovno doživlja svoj vzpon. Karakteristika te »kurikulumumske ideologije« je humano izobraževanje in pedagoški proces, usmerjen v učenca, skrb za njihov osebni razvoj, uvajanje različnih stilov učenja in poučevanja, izvajanje kurikulumskih vsebin skozi projektno delo ter razvijanje učenčevih kreativnih sposobnosti (Schiro 2008). Pripadniki v učenca usmerjene kurikulumumske ideologije, ki ima veliko sledilcev predvsem

v skandinavskih državah, kot so Finska, Švedska in Norveška, so trdno prepričani, da je to vizija šole za 21. stoletje.

Za utemeljitelje v učenca usmerjene kurikulumske filozofije lahko štejemo tri evropske pedagoge (Schiro 2008): to so češki pedagog Jan Amos Comenius (1592–1670) s svojim delom *Didactica Magna*, francoski pisatelj Jean Jacques Rousseau (1712–1778), avtor knjige *Emilie*, in Johann Heinrich Pestalozzi (1746–1827), ki je Rousseaujeve ideje o povezanosti izobraževanja z naravo prenesel v prakso. Velik doprinos k razvoju v učenca usmerjenega kurikula predstavlja konstruktivistična teorija Jeana Piageta in teorija Harolda Gardnerja o več vrstah inteligence.

MED SEBOJ PREPLETENA PODROČJA

John White, profesor na Institute of Education, University of London, predlaga, da se z ozirom na osebnostne lastnosti učencev, njihove veščine in vrste znanj cilji šolskih kurikulumov razdelijo na tri področja, ki se med seboj prepletajo. Na prvem mestu je **osebni razvoj mladih ljudi**, sledita **socialna in državljanska**

vklučenost učencev ter njihov **dopri nos k razvoju družbe**, v kateri živijo (White 2005). Tako oblikovani kurikularni cilji pa se težko realizirajo samo skozi tradicionalne šolske predmete. Zato v ospredje vedno bolj vstopajo kros-kurikularne vsebine, ki dajejo izobraževanju večjo relevantnost in avtentičnost (QCA. Cross-curriculum dimensions, 2008), kot je bilo poudarjeno že na začetku sestavka. Kros-kurikularne vsebine v modernih evropskih kurikulumih zajemajo **področja identitete in kulturne različnosti, zdravega življenjskega sloga, sodelovanja v lokalni skupnosti, podjetništvo in inovativnost, globalno razsežnost in trajnostni razvoj, informacijsko tehnologijo ter kreativnost in kritično razmišljanje** (QCA. The Global Dimension in Action, 2007).

Kros-kurikularne vsebine kot osrednje vsebine v šoli 21. stoletja promovirajo vrednote, znanja in veščine kot del ključnih kompetenc učencev v kontekstu vseživljenjskega učenja. Razvoj kros-kurikularnih vsebin postavlja na vrh vzgojno-izobraževalne sheme učenca in razvoj njegove osebnosti ter mu hkrati omogoča, da se sooča z izzivi življenja

v 21. stoletju (DfES, DFID, DEA, QCA. Developing the Global Dimension in the School Curriculum, 2005).

SPECIFIČNE POTREBE RAZLIČNIH ŠOLSKIH SKUPNOSTI

Šole morajo iskati različne poti za vključevanje kros-kurikularnih vsebin v svoje šolske kurikule, in to na način, ki bo odražal specifične potrebe šolske skupnosti, upoštevajoč pri tem individualne potrebe učencev.

Kros-kurikularne teme morajo sooblikovati celoten razvojni načrt šole in njen etos ter se vključevati v rutinske šolske dogodke, kot so pedagoške konference ali sestanki s starši. Pomembni so tudi tako imenovani tematski dnevi ali tedni, kjer se na osnovi določene kros-kurikularne teme, na primer trajnostnega razvoja, lahko smiselno povežejo različni šolski predmeti (QCA. The Global Dimension in Action, 2007).

Najbolj primerna oblika dela za izvajanje kros-kurikularnih vsebin pa so projekti in projektne mreže, ki imajo v slovenskih šolah dolgoletno in bogato tradicijo. To so na primer EKO, Zdrave in UNESCO šole, EU projekti itd.)

ANALIZA STANJA

Kako daleč so slovenske šole v doseganju svojih kurikularnih ciljev in kako jih vključujejo v proces evalvacije in samo evalvacije?

Dejstvo je, da v tem trenutku veliko slovenskih učencev (in učiteljev) ne želi delati in živeti v šoli, ki jim jo nudimo. Za mnoge mlade ljudi učenje izoliranih predmetnih vsebin nima nobenega smisla in se enostavno izključijo. Drugi, na primer gimnazijci, vzamejo to kot nalogo, in če je »poznavanje orbitalnega modela atoma« pogojev za sprejem na prestižno univerzo, se temu preprosto uklonijo.

Našim otrokom smo dolžni dati izobrazbo, ki bo za njih smiselna, in jih oskrbeti z znanjem za uspešno osebno življenje ter jih usposobiti za vodenje drugih. V Sloveniji še vedno niso dovolj jasno identificirane prioritete izobraževanja za 21. stoletje in z njimi povezani cilji šolskih kurikulumov. Slovenski šolski strokovnjaki bodo morali jasno odgovoriti predvsem na dvoje ključnih vprašanj: Katere cilje bo izobraževalna politika izbrala kot prioritete in skozi katere kurikularne vsebine se bodo realizirali?

Odprtih vprašanj, vezanih na holistični pristop in interdisciplinarnost poučevanja, je še vedno veliko – opažena so v vseh državah EU, ne samo v Sloveniji. Problem kros-, inter-, multi- ali poli-kurikularnih vsebin (obstaja še več izrazov) lahko slikovito povzamemo z naslednjo ugotovitvijo: »Če nekaj deliš z vsemi, potem za to nihče ni odgovoren, oziroma če pripadaš vsem, v resnici ne pripadaš nikomur.« Šolski predmeti imajo stoletno tradicijo in strukturo, ki je ne moremo in ne smemo kar tako prekiniti, kajti akademske discipline imajo različne paradigme izobraževanja. Odnos med generalisti in specialisti ter vsebino in formo je zelo občutljivo področje pedagogike (Ross 2000).

UVAJANJE KROS-KURIKULARNIH VSEBIN V ŠOLE

Kros-kurikularne vsebine postajajo del šolskih kurikulumov v državah EU in šole vedno bolj spoznavajo njihovo veliko

korist pri oblikovanju in načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Pomembno je tudi, da se kros-kurikularne vsebine ne uvajajo v pedagoško prakso izolirano, ampak v smiselnih povezavah. Na primer obstaja močna vsebinska povezava med globalnim izobraževanjem in trajnostnim razvojem, med kreativnostjo in kritičnim razmišljanjem ter inovativnostjo in tako dalje (Hick, Holden 2007).

Kros-kurikularne vsebine omogočajo šolam, da posodobijo in inovirajo šolske kurikule glede na potrebe učencev, njihovih pričakovanj, zanimanj ter razmišljanj. Angleški šolski strokovnjaki (DfES, DFID, DEA, QCA. Developing the Global Dimension in the School Curriculum, 2005) predlagajo sedem stopenj v procesu inoviranja šolskega kurikula skozi kros-kurikularne vsebine: izbrati prioritete naloge, definirati izhodišča, postaviti jasne cilje, jih striktno izvajati, oceniti in beležiti dosežke, jih ohraniti ali spremeniti ter se pomakniti naprej.

Učitelji sami najbolje poznajo načine, kako izvajati kros-kurikularne vsebine v lokalnem okolju, poznajo interese in sposobnosti svojih učencev in pričakovanja njihovih staršev. Vsak moder šolski ravnatelj bo odgovor na vprašanje »Kako bomo na šoli izvajali učenje in poučevanje kros-kurikularnih vsebin?« prepustil učiteljem in njihovim pedagoškim svetovalcem (White, 2005). Učitelji bodo tako začutili, da z vodstvom šole in svojimi kolegi sodelujejo v skupni nalogi, videli bodo celotno sliko šolskega kurikula (QCA. A Big Curriculum Picture, 2008) in ne samo cilje svojega predmeta.

»Zdi se, da so učitelji še vedno preveč vezani na paradigmo slepega sledenja 'predpisanim' učnim načrtom in učbenikom ter delovnim zvezkom,« ugotavlja hrvaški pedagog Vlatko Previšić (2010). Zaman so strokovni apeli, priporočila in svetovanja, ki želijo šolo in učitelje osvoboditi »strahu pred oblastjo«, ko se ta še vedno čuti v vodenju šole in je kot zakon nad pedagogiko. Zato takšen učitelj ne uspeva zakorakati proti vlogi sodobnega moderatorja, mediatorja in socialnega povezovalca v svojem profesionalnem delu, ampak ostaja v vlogi prenašalca znanja in kontrolorja

(ocenjevalca) doseženega. Za uvajanje kros-kurikularnih vsebin v šolsko prakso je ključen kreativni učitelj, ker obvlada sposobnost povezovanja, ima občutek za originalnost, je avtonomen in raziskovalno usmerjen (Barnes 2008).

Razvoj in implementacija kros-kurikularnih vsebin vpliva na celotno življenje šole od sodelovanja s starši, etosa šole, učnega okolja, vrednot in svetovanja do vodenja šole, šolskega in skritega kurikula, gradiv za učitelje in učence ter metod učenja in poučevanja (Finnish Ministry of Education. Education for Global responsibility, 2007). Kurikul, ki podpira razvoj kros-kurikularnih vsebin, istočasno vzpostavlja ravnotežje med znanji posameznih predmetov (npr. fizika, kemija, matematika) ter ključnimi procesi in koncepti na katerih so ti predmeti zasnovani. Kros-kurikularne vsebine lahko povežejo šolske predmete z izzivi s katerimi se učenci soočajo v svojem sedanjem ali bodočem življenju (FNBE. National Core Curriculum for Basic Education, 2004).

Zapiranje šole pred problemi globalnega sveta vsekakor ni priporočljivo. Potrebno je poiskati načine, kako naj šola postane ustanova s socialno in humano kreativno identiteto, ki bo vse oblike učenja prenesla v partnerski, so-odgovorni in učencu prijateljski odnos ter pouk spremenila v čim bolj organiziran proces aktivnega pridobivanja znanja. Kros-kurikularne vsebine se lahko razvijajo skozi vse šolske predmete, povezujoč pri tem tiste, ki so primerni za izbrane teme. Kros-kurikularni koncept spodbuja povezovanje znotraj in med predmeti ter omogoča, da se učenje približa življenju mladih ljudi in upošteva njihove izkušnje ter pričakovanja (QCA. Cross-curriculum dimensions, 2008).

Razvoj in implementacija kros-kurikularnih vsebin, ki učencem omogočajo privlačno in z življenjem povezano izkušnjo učenja, je nedvomno največja investicija, ki jo neka šola lahko vложи v proces vzgoje in izobraževanja.

Šola mora identificirati svoje razvojne cilje z upoštevanjem nacionalnih kurikularnih ciljev, potreb učencev in lokalne

skupnosti, v kateri šolska skupnost živi in dela. Če želimo učencem pripraviti privlačno in avtentično izkušnjo učenja, moramo v načrtovanje kros-kurikularnih vsebin vključiti sledeče komponente:

1. Veščine učenja in poučevanja ter osebne veščine – načrtovati, kako jih razvijati v kontekstu šolskih predmetov in v povezavi z izbranimi kros-kurikularnimi vsebinami. Spodbujati učence, da veščine razvijajo in jih prenašajo v različne oblike in vsebine učenja.
2. Čas – razmišljati o času kreativno; na primer s fleksibilnim rasporedom šolskih ur (v Sloveniji je poznan termin fleksibilni predmetnik).
3. Prostor – razmišljati o tem, kje bo učenje potekalo; v učilnici ali zunaj nje. Razmisliti, kako so ostali šolski prostori (hodniki, dvorane, biblioteka in drugi) povezani s posameznimi kros-kurikularnimi vsebinami.
4. Ljudje – razmisliti, kdo bo poleg učiteljev največ prispeval k privlačni in avtentični izkušnji učenja. To so predvsem strokovnjaki iz lokalnih ustanov, kot so muzeji, umetniške galerije, domovi za starejše in nevladne organizacije.
5. Šolski predmeti – ugotoviti, v kakšni meri lahko posamezni šolski predmeti doprinesejo k učenju in poučevanju določene kros-kurikularne vsebine. Zato je potrebno narediti komparativne preglede kurikulov posameznih šolskih predmetov, kar bo pomagalo pri optimalni izbiri ključnih konceptov in procesov kros-kurikularnega pouka.
6. Ostale kros-kurikularne vsebine – vsebine so neodvisne ena od druge in se medsebojno dopolnjujejo. Potrebno je narediti povezave med izbrano vsebino in ostalimi kros-kurikularnimi vsebinami.
7. Ocenjevanje in preverjanje – izvajati ga kot integralni del učenja in poučevanja, uporabljajoč pri tem vsakodnevno komunikacijo z učenci. Samo tako lahko ugotovimo kako proces pouka v resnici poteka in kakšen vpliv ima na učence.
8. Viri – razmisliti, kako izbrati in koordinirati resurse, ki so primerni za izbrano kros-kurikularno vsebino. Omogočiti enostaven pristop

učencem do teh virov, predvsem z uporabo informacijske tehnologije v lokalnem in globalnem kontekstu.

ZAKLJUČEK

Uvajanje kros-kurikularnih vsebin v šolski pouk zahteva holističen in aktiven način poučevanja, ki se osredotoča na raziskovanje različnih vrednot in pogledov ter iskanja njihovih rešitev. Koncept participiranja in občutek lastne vrednosti ter samoocenjevanje so zelo pomembne teme, ki težko najdejo prostor v šolskih kurikulumih.

Razvijanje in osvobajanje izrednih lastnosti vsakega učenca in naše prizadevanje, da mu pri tem pomagamo, je oziroma bi morala biti osrednja tema sodobne izobraževalne filozofije in največja vrednota izobraževanja v 21. stoletju. Aktualni izobraževalni sistemi promovirajo intelektualni razvoj otrok v kontekstu obstoječih akademskih disciplin in šolskih predmetov, kajti trenutno so to edini koherentni okviri transmisije šolskega znanja v evropskih državah. To bo realnost evropskega izobraževanja vse dotlej, dokler mnogi a priori zavračajo in še težje razmišljajo o novih oblikah učenja in poučevanja.

PRIMERI EVROPSKIH KROS-KURIKULARNIH ZGODB

Solarno vozilo

Šola na Norveškem je želela izvesti kros-kurikularne povezave med naravoslovjem in matematiko ter tehnologijo in geografijo na osnovi projekta *Sončno vozilo (Solar Buggy)*. Skozi projekt so tako učenci, pri izdelovanju sončevega vozila razvijali kros-kurikularne veščine, kot so kreativnost in kritično razmišljanje ter podjetnost in trajnostni razvoj.

Identiteta in kulturna raznolikost

Šola v Angliji je želela zmanjšati negativne poglede na kulturno raznolikost, o kateri so njihovi učenci slišali v lokalni skupnosti. Učitelji so začeli razvijati kros-kurikularno vsebino na temo identitete in kulturne različnosti.

Z učenci so razpravljali o vprašanjih kaj pomeni biti »dober državljan« z njihovega stališča in stališča doseljencev, beguncev in azilantov.

Osebna rast

Učitelji v šoli v Nemčiji so bili zaskrbljeni zaradi pomanjkanja odkritih in iskrenih pogovorov z učenci glede njihovih osebnih pogledov na spolnost in ljubezenska razmerja. Z uporabo študija primera, igre vlog in simulacij so se bili učenci sposobni pogovarjati o svojih socialnih in moralnih dilemah v šoli, doma in v skupnosti. Razprava v podpornem in varnem okolju je učence ohrabrila, da so o občutljivih temah spregovorili brez strahu, da jih bo nekdo obsodil.

Razumevanje drugih kultur skozi poezijo in glasbo

Kot velika monokulturna skupnost je osnovna šola v Angliji želela pri svojih učencih povečati zanimanje za spoznavanje drugih kultur. Učitelji so se povezali z osnovno šolo v Gani, da bi skupaj z njimi pripravili kros-kurikularni projekt. Učenci v Angliji so imeli možnost, da spoznavajo gansko poezijo in glasbo ter raziskujejo gansko zgodovino, kulturo in umetnost. Globalno partnerstvo je dalo učencem samozaupanje za kreativno delo z vrstniki, ki imajo različno kulturno bogastvo in vrednote, ter istočasno povečalo kulturno razumevanje in pozitiven odnos do drugih kultur.

Literatura

- A Big Curriculum Picture (2008). London: Qualification and Curriculum Authority (QCA). https://www.google.si/?gws_rd=cr&ei=NLxpU9WtLYrdygO794C4Bg#q=QCA+UK+Abig+curriculum+pictures (dostop 4. 5.2014).
- Barnes, J. (2008). *Cross-Curricular Learning*. London: Sage Publication.
- Cross-curriculum dimensions. (2008). London: Qualification and Curriculum Authority (QCA). <http://schoolsonline.britishcouncil.org/sites/default/files/el/98010.pdf> (dostop 4.5. 2014).

- Developing the Global Dimension in the School Curriculum. (2005). London: DfES, DFID, DEA, QCA. [Http://think-global.org.uk/resources/item/883](http://think-global.org.uk/resources/item/883) (dostop 4.5. 2014).
- Education for Global responsibility – Finnish Perspectives. (2007). Helsinki: Ministry of Education. [Http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/opm31.pdf?lang=en](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/opm31.pdf?lang=en) (dostop 4.5. 2014).
- Hicks, D., Holden, C., (2007). *Teaching the Global Dimension*. London: Routledge.
- National Core Curriculum for Basic Education. (2004). Helsinki: Finnish National Board of Education (FNBE). [Http://www.oph.fi/english/curricula_and_qualifications/basic_education](http://www.oph.fi/english/curricula_and_qualifications/basic_education) (dostop 4.5. 2014).
- Previšić, V.(2010). Socijalno i kulturno biće škole – kurikulumске perspective. V Pedagogijska istraživanja (vol. 7, št. 2). Zagreb: Školska knjiga.
- Ross, A.,(2000). Curriculum Construction and Critique. London: Routledge/Falmer.
- Schiro, M., S., (2008). Curriculum Theory. London: Sage Publication.
- The Global Dimension in Action. (2007). London: Qualification and Curriculum Authority (QCA). [Http://clients.squareeye.net/uploads/global/documents/qcda_global_dimension_in_action.pdf](http://clients.squareeye.net/uploads/global/documents/qcda_global_dimension_in_action.pdf) (dostop 4.5.2014).
- White, J. (2002). *The Child's Mind*. London: Routledge/Falmer.
- White, J. (ur.) (2004). *Rethinking the School Curriculum: Values, Aims and Purposes*. London: Routledge/Falmer.
- White, J. (2005). *The Curriculum and the Child: The Selected Works of John White*. London: Routledge/Falmer.

ZA NOTE BREZ POMOTE V OTROŠKEM PEVSKEM ZBORU

Študija treh učinkovitih modelov glasbenega opismenjevanja, namenjena vzgojiteljem in učiteljem v vrtcih in šolah, zborovodjem, študentom in strokovnjakom.

OTROŠKI PEVSKI ZBOR

Note brez pomote ponujajo izčrpen vpogled v zgodovino slovenskega zborovskega petja in skozi pregled umeščenosti pevskih zborov v šolski sistem obravnavajo njegovo kompleksno vlogo pri razvoju osebne, kulturne in nacionalne identitete. Posebej so dragocena poglavja, v katerih avtorica predstavi lik zborovodje in poda izčrpna izhodišča za oblikovanje kakovostnih pevskih vaj in izbiro zborovskega repertoarja. Te dejavnike zborovskega dela nadgrajuje s poglavjem glasbenega opismenjevanja, kjer kritično opredeljuje njegovo umeščenost v učne načrte za glasbeno vzgojo in za osnovnošolske pevske zборе. Ob poglobljeni in utemeljeni predstavitvi glasbenega opismenjevanja v splošnem šolstvu izpostavlja problematiko strokovne usposobljenosti razrednih učiteljev za kakovostno glasbenopedagoško delo. Ugotavlja, da imajo učitelji pogosto težave pri glasbenem poučevanju, saj nimajo ustreznih znanj, in izpostavlja potrebo po sistematičnem delu s človeškimi viri.

